

prima instanță: Curtea de Apel Chișinău
jud. Boris Bîrcă

Republica Moldova
Curtea Supremă de Justiție

DECIZIE

19 octombrie 2016

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții Supreme de Justiție

în componență:

președintele ședinței, judecătorul: Valeriu Doagă

judecătorii: Iurie Bejenaru, Nicolae Craiu

examinând, fără înștiințarea participanților la proces recursul declarat de Societatea cu Răspundere Limitată „Anchirbricks”,

împotriva încheierii Curții de Apel Chișinău din 20 iunie 2016, prin care s-a restituit unele capete de cereri înaintate de Societatea cu Răspundere Limitată „Anchirbricks” către Societatea pe Acțiuni „Anchir” (în procedură de faliment) și refuzat în primirea unui alt capăt de cerere,

în pricina civilă la cererea depusă de Societatea cu Răspundere Limitată „Anchirbricks” către Societatea pe Acțiuni „Anchir” (în procedură de faliment), privind rezilierea contractului și încasarea plăților,

C O N S T A T Ă :

La 13 iunie 2016, S.R.L. „Anchirbricks” s-a adresat în Curtea de Apel Chișinău cu cerere de chemare în judecată împotriva S.A. „Anchir” (în procedură de faliment), privind rezilierea contractului și încasarea plăților.

În motivarea cererii a indicat că, la 30.10.2014 a fost încheiat contractul de distribuție nr.02/14 prin care S.A. „Anchir” s-a obligat să producă și să livreze distribuitorului produse conform anexei contractului, iar distribuitorul s-a obligat să cumpere de la vânzător producție în valoare de 2 100 000 – 2 600 000 lei pe care să o achite de 2 ori pe lună la data de 10 și 25 a lunii.

Menționează că, la 26.12.2014, între părți a fost încheiat acordul adițional nr.1 cu privire la modificarea și completarea contractului de distribuție nr.02/14 din 30.10.2014.

Relevă că, prin acest acord S.A. „Anchir” și S.R.L. „Anchirbricks” au convenit să completeze contractul cu privire la responsabilitățile părților care prevede că „în caz de neexecutare a contractului partea ce se face vinovată, este ținută să despăgubească cealaltă parte pentru prejudiciul cauzat, fiind obligată să achite o penalitate în mărime de 1% din suma prevăzută la p. VII al contractului pentru fiecare zi de întârziere și să recupereze toate pierderile, inclusiv și venitul ratat, ce au fost suportate în urma neexecutării contractului”.

Explică că, cererea de chemare în judecată menționată conține mai multe capete de cereri, care urmează a fi examinate în Curtea de Apel Chișinău, în a cărei procedură se găsește dosarul de insolvență împotriva S.A. „Anchir”.

Solicită rezilierea contractului nr.02/14 din 30.10.2014, încheiat între vânzătorul S.A. „Anchir” în procedura planului și distribuitorul S.R.L. „Anchirbricks”;

- încasarea de la S.A. „Anchir” (în procedură de faliment), în beneficiul S.R.L. „Anchirbricks” suma de 1070259,28 lei cu titlu de restituire a sumelor avansate în baza contractului nr. 02/14 din 30.10.2014;

- încasarea de la S.A. „Anchir” (în procedură de faliment) în beneficiul „Anchirbricks” suma de 85640,00 lei cu titlu de creanță cesionată în baza contractului nr. 285 din 29.07.2015;

- încasarea de la S.A. „Anchir” (în procedură de faliment) în beneficiul S.R.L. „Anchirbricks” 69417,29 lei în calitate de dobândă de întârziere calculată pentru perioada 18.03.2016-13.06.2016;

- încasarea de la S.A. „Anchir” (în procedură de faliment) în beneficiul „Anchirbricks” 93112,55 lei în calitate de penalitate contractuală (întârzierea restituirii sumelor achitate cu titlu de avans) calculată pentru perioada 18.03.2016 - 13.06.2016;

- încasarea de la S.A. „Anchir” (în procedură de faliment) S.R.L. „Anchirbricks” 67426,33 lei în calitate de penalitate contractuală pentru întârzierea *livrării* producției achitate, calculată pentru perioada 13.01.2016 -16.03.2016;

- încasarea de la S.A. „Anchir” (în procedură de faliment) în beneficiul S.R.L. „Anchirbricks” 101733,96 lei, cu titlu de venit ratat ca urmare a neexecutării contractului nr. 02 din 30.10.2014;

- recunoașterea calității S.R.L. „Anchirbricks” de creditor al masei debitorului S.A. „Anchir” în procedura falimentului și dispunerea executării silite a creanțelor SRL „Anchirbricks” față de debitorul S.A „Anchir” în procedura falimentului din contul masei debitoare cu eliberarea titlului executoriu.

Prin încheierea Curții de Apel Chișinău din 20 iunie 2016 s-a restituit cererea înaintată de SRL „Anchirbricks” către S.A „Anchir” cu privire la rezilierea contractului și încasarea plăților,

S-a refuzat în primirea capătului de cerere a S.R.L. „Anchirbricks” către S.A. „Anchir” în proces de faliment cu privire la recunoașterea SRL „Anchirbricks” ca creditor al masei S.A. „Anchir” în procedura falimentului (f. d. 55- 56).

Întru motivarea soluției instanța de insolvabilitate indică că, litigiul dat nu urmează a fi judecat în procedură civilă, deoarece Legea insolvabilității și Codul de procedură civilă nu prevede posibilitatea înaintării unei astfel de cereri.

La 05 iulie 2016, suplinit la 19 septembrie 2016, S.R.L. „Anchirbricks” a declarat recurs împotriva încheierii Curții de Apel Chișinău din 20 iunie 2016, solicitând admiterea recursului, casarea încheierii contestate cu restituirea cauzei la rejudecare la etapa de primire a cererii.

Recurentul S.R.L.„Anchirbricks” în motivarea recursului a indicat că, încheierea nominalizată a fost emisă de către instanța ierarhic inferioară cu încălcarea legislației în vigoare, fiind aplicate incorect normele de drept material și procedural.

Totodată relevă că, este creditor al debitorului S.A. „Anchir” și soluționarea unor astfel de litigii ține nemijlocit de masa debitoare a S.A. „Anchir”, care urmează a fi examinate de instanța de insolvabilitate.

Specifică că, interpretarea dată de instanța de insolvabilitate este una greșită, fapt ce rezultă din nedeterminarea exactă a naturii juridice a litigiului, criteriu, care presupune prin sine lămurirea completă și certă a situației de fapt și drept sub toate aspectele, în consecință fiind emisă o încheiere bazată pe interpretarea eronată a normelor de drept material și procedural.

Mai indică recurentul că încheierea contestată a creat imposibilitatea acțiunii în vederea încasării datoriilor certe și exigibile, apărute după intentarea procesului de insolvabilitate față de SA „Anchir”.

În conformitate cu art. 444 CPC, recursul se examinează fără înștiințarea participanților la proces.

La 22 septembrie 2016, Curtea Supremă de Justiție a expediat în adresa intimatului, S.A. „Anchir” cererea de recurs cu înștiințarea despre necesitatea depunerii referinței.

La 05 octombrie 2015, S.A. „Anchir” nu a depus referință la cererea de recurs înaintă de S.R.L.„Anchirbricks”.

Conform art.1 alin.(4) din Legea insolvabilității nr.149 din 29.06.2012 (în continuare Legea insolvabilității), procesul de insolvabilitate se desfășoară în conformitate cu prevederile Codului de procedură civilă și cu cele ale prezentei legi.

În conformitate cu art.423 alin.(1) din Codul de Procedură Civilă, recursul împotriva încheierii primei instanțe se examinează în recurs conform regulilor stabilite de Capitolul XXXVIII.

Analizând legalitatea actelor de dispoziție atacate, prin prisma argumentelor invocate de participanții la proces și a materialelor din dosar, Colegiul consideră recursul drept întemeiat și care urmează a fi admis din următoarele motive.

În conformitate cu art. 427 alin. (1) lit. b) Cod de procedură civilă, instanța, după ce judecă recursul, este în drept să admită recursul, să caseze integral sau parțial încheierea și să trimită pricina spre rejudecare în instanța de apel în toate cazurile în care eroarea judiciară nu poate fi corectată de către instanța de recurs.

Din materialele pricinii s-a constatat că reclamantul în cererea de chemare în judecată a solicitat rezilierea contractului nr.02/14 din 30.10.2014, încheiate între părți, restituirea sumelor avansate în baza acestui contract, încasarea creanței cesionate în baza contractului nr. 285 din 29.07.2015, a dobânzilor de întârziere, a penalităților contractuale și a venitului ratat, fiind argumentată existența creanței invocate în baza contractelor de distribuție încheiate cu SA „Anchir” în procedura planului (f.d. 2-14).

În speță, recurentul a contestat încheierea instanței de insolabilitate prin care au fost restituite capetele de cereri cu privire la rezilierea contractului nr. 02/14 din 30.10.2014 și recunoașterea S.R.L.,„Anchirbricks" în calitate de creditor al masei și acoperirea în mod prioritar a creanțelor.

Analizând concluziile date de instanța de insolabilitate prin care a dispus restituirea capetelor de cereri depuse de S.R.L.,„Anchirbricks" cu privire la rezilierea contractului nr. 02/14 din 30.10.2014 și recunoașterea în calitate de creditor al masei și acoperirea în mod prioritar a creanțelor, Colegiul consideră că acestea sunt incorecte, neîntemeiate și vin în contradicție cu însuși aprecierile instanței de insolabilitate, motiv pentru care încheierea contestată necesită a fi casată.

Mai mult ca atât, Colegiul reține că, instanța de insolabilitate a tratat cu superficialitate capetele de cereri cu privire la rezilierea contractului nr. 02/14 din 30.10.2014 cu recunoașterea S.R.L.,„Anchirbricks" în calitate de creditor al masei cu acoperirea în mod prioritar a creanțelor și nu a pătruns în esența lor. Analizând obiectul cererii de chemare în judecată, instanța de recurs stabilește că, reclamantul urmărește scopul încasării unei datorii curente.

Instanța de recurs menționează că, instanța de insolabilitate a interpretat eronat prevederile art.5 alin.(2) din Legea insolabilității nr.149 din 29.06.2012, deoarece Legiuitorul indică expres că, instanța de insolabilitate dispune de competență exclusivă la judecarea, în cadrul procesului de insolabilitate, a litigiilor ce țin de masa debitoare.

Or, suma creanțelor solicitate de S.R.L.,„Anchirbricks" fac parte din masa debitoare a SA „Anchir” și ca urmare, ultimul deține calitatea de creditor al masei în baza legii, confirmat prin contractul de distribuție și contractul de cesiune a creanței întrucât a efectuat achitățile pentru comenzile produselor, și achitățile pentru creanța cesionată după intentarea procesului de insolabilitate.

Mai mult ca atât, potrivit art.2 din Legea sus menționată, *creditori ai masei* sunt acei creditori ale căror creanțe față de debitor au apărut după intentarea procesului de insolabilitate și se execută în prealabil, în mod curent, pe măsura apariției lor.

Din materialele cauzei rezultă că, datoria totală acumulată de SA „Anchir” în procedura falimentului față de S.R.L.„Anchirbricks” a apărut după intentarea procesului de insolabilitate.

Or, art.52 alin.(2) al aceiași Legii stipulează, că „ *Alte obligații ale masei debitoare sunt: (a) obligațiile ce rezultă din acțiunile de administrare, de valorificare și de distribuție a masei debitoare ale administratorului insolabilității/lichidatorului, inclusiv impozitele, taxele, alte obligații de plată care nu țin de cheltuielile procesului; (b) obligațiile din contractele bilaterale în măsura în care executarea lor trebuie făcută în interesul masei debitoare sau a căror executare urmează să fie efectuată după intentarea procesului de insolabilitate; (c) obligațiile din îmbogățirea fără temei a masei debitoare*”.

Iar, potrivit art. 43 alin.(1) al aceiași Legii „*Din masa debitoare se acoperă în primul rând cheltuielile procesului de insolabilitate și obligațiile masei debitoare*”.

Dacă partea interesată invocă existența unui litigiu de drept referitor la masa debitoare, instanța de insolabilitate va judeca această cauză într-un proces separat, în procedură contencioasă, conform Codului de procedură civilă.

Totodată, instanța de insolabilitate urmează să facă o distincție rezonabilă între mecanismul și ordinea de stingere a creanței masei, prin care norma legală prevede expres executarea în prealabil, în mod curent, pe măsura apariție lor din masa debitoare și distribuirea masei debitoare în ordinea de executare a creanțelor istorice, ce au apărut înainte de intentarea procesului de insolabilitate (art.150- 161 Legea insolabilității nr.149).

Ba mai mult ca atât, aceasta nu poate fi egalat cu un litigiu de drept ce a apărut în rezultatul examinării contestației în ordinea art.144 alin.(4) Legea insolabilității.

În situația în care, în temeiul art.141 din Legea insolabilității nr.149 din 29.06.2012, S.R.L.„Anchirbricks” a depus în instanța de insolabilitate cerere de recunoaștere în calitate de creditor al masei și acoperirea creanțelor din contul masei debitoare SA „Anchir” în procedura falimentului, instanța de insolabilitate urma să dea o apreciere acestor cereri, reieșind nemijlocit din argumentele și pretențiile invocate.

Or, aplicarea în speță a prevederilor art.170 alin.(1) lit. b) din Codul de Procedură Civilă este neîntemeiată, nefiind clare motivele pentru care instanța de insolabilitate consideră că nu este competentă să judece pricina, deși însuși instanța de insolabilitate constată că S.R.L.„Anchirbricks” pretind la încasarea sumelor nerecunoscute de lichidator și că au posibilitatea de a iniția acțiuni civile în acest sens.

Analizând încheierea contestată, în raport cu criticile invocate de recurent, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ conchide că instanța de judecată ierarhic inferioară s-a referit în mod declarativ, la normele dreptului material, deși o obligație fundamentală a instanței de judecată este de a arăta, în motivarea sa, motivele pentru care anumite argumente au fost acceptate sau respinse.

Cu certitudine simpla enumerare a normelor de drept care reglementează raportul juridic în cauză, nu poate suplini lipsa unei hotărâri (încheieri) motivate.

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție constată că încălcările menționate denotă nerespectarea competențelor legale conferite instanței de apel prin dispozițiile Legii insolvenței nr.149 din 29.06.2012.

Reieșind din cele menționate, Colegiul consideră că erorile admise în mod cert impun admiterea recursului și casarea încheierii recurate, fiind necesară rejudecarea cauzei, în corespundere cu prevederile Codului de procedură civilă și cu cele ale Legii insolvenței.

Din considerentele menționate și având în vedere că instanța ierarhic inferioară incorect a aplicat normele de drept procedural și aceste erori nu pot fi corectate de către instanța de recurs, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a admite recursul, casează încheierea Curții de Apel Chișinău din 20 iunie 2016, cu restituirea pricinii spre rejudecare în instanța de insolvență.

La rejudecare, instanța de insolvență urmează să țină cont de cele menționate și să adopte o hotărâre legală.

Astfel, în conformitate cu art.427 lit. b) din Codul de Procedură Civilă, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiției,

d e c i d e :

Se admite recursul declarat de Societatea cu Răspundere Limitată „Anchirbricks”.

Se casează încheierea Curții de Apel Chișinău din 20 iunie 2016, în procesul de insolvență al Societatea pe Acțiuni „Anchir” și se remite pricina la rejudecare în Curtea de Apel Chișinău, în același complet de judecată la faza de primire a cererilor pe rol.

Decizia nu se supune nici unei căi de atac.

Președintele completului,

Judecătorul:

Valeriu Doagă

Judecătorii:

Iurie Bejenaru

Nicolae Craiu